

riranje ribe. Ispostavlja se redovno u više primjereka.

Pored osnovnih knjiga, terenske i knjige zimovnika, vode se na ribnjačarstvima i ostale sezonske i periodske evidencije:

- 1) Plan produkcije ribe sa preliminarom nasadivanja ribe, potrebama hrane i gnojiva.
- 2) Iskaz nasadene ribe.
- 3) Plan tova ribe sa rasporedom obroka hrane razrađenim na mjesec i dekadu.
- 4) Dnevni i mjesečni iskazi utrošene hrane i gnojiva na pojedine ribnjake i ukupno.
- 5) Iskaz pokusnoga (probnog) ribolova ispostavlja se za vrijeme sezone uzgoja ribe svakih 15 dana od mj. svibnja do konca mj. rujna.
- 6) Preliminar uzgoja ribe izrađuje se prije početka ribolova sa podacima predviđenoga ulova uzgojene ribe i smještaja ribe u zimovnike.

7) Iskaz zaliha ribe vodi se svakih 15 dana. To je pregledni iskaz momentanih zaliha ribe sa promjenama u primitku i izdatku kroz period od 15 dana.

8) Iskaz o cjelokupnoj proizvodnji sastavlja se nakon dovršenoga ribolova, a daje pregled svih kategorija uzgojene ribe u svakom pojedinom ribnjaku sa podacima o nasadenoj težini ribe, utrošenoj hrani i đubrenju, konačnoj težini uzgojene ribe, produkcijom ribe po 1 ha ribnjaka sa čistim prirodnim prirastom ribe.

9) Obračun produkcije ribe sastavlja se po završetku poslovne ribarske godine koncem mj. aprila, kada su sve zalihe ribe iz produkcije prošle godine likvidirane, zimovnici su prazni, riba je ponovo nasadena u ribnjake, a sa 1. maja počima za ribnjačarstvo nova poslovna godina.

Povodom

10-godišnjice osnutka organizacije FAO

Još u toku samoga rata Ujedinjeni su narodi razmotrili pitanje osnutka jedne međunarodne organizacije, radi proučavanja prehrane i poljoprivrede u svjetskom obimu. Tako je na Prvoj konferenciji Ujedinjenih naroda, održanoj specijalno po ovom pitanju u Hot-Springsu (Virginia, USA) svibnja 1943. godine bilo zaključeno, da se osnuje posebna, stalna svjetska organizacija za prehranu i poljoprivredu. Odmah nakon svršetka ratnih razaranja, pošto je od strane dvadeset država — članica kao osnivača bio prihvaćen statut svjetske organizacije za prehranu i poljoprivredu, održana je I. konferencija FAO (t. j. Organizacija ujedinjenih naroda za prehranu i poljoprivredu, kratica na engleskom jeziku FAO) u Quebecu (Kanada) 16. X. 1945. godine. Važnost ove organizacije vidi se po tome što je FAO bila ta koja je od specijaliziranih agencija Ujedinjenih naroda bila prva osnovana. Tek poslije nje Ujedinjeni su narodi osnovali druge organizacije kao što su: UNESCO (t. j. Organizacija za prosvjetu, nauku i kulturu) ILO (t. j. svjetska organizacija rada), WHO (t. j. svjetska zdravstvena organizacija) i t. d.

Upravo ovih dana kada organizacija FAO ima za sobom punih 10 godina rada na podizanju životnog standarda cijelog čovječanstva korisno je, da se barem u kratkim crtama upoznamo sa njezinim radom, pogotovo zbog toga što je FAO razvila naročito veliku aktivnost i na polju ribarske privrede u svijetu i kod nas.

Osnovni je zadatak organizacije FAO da radi na povećanju proizvodnje poljoprivrednih i stočarskih prehrambenih artikala, ribarskih i šumarskih pro-

izvoda, te boljem iskorišćivanju putem prerade, raspodjele i potrošnje navedenih živežnih namirnica. Osnivači organizacije FAO vodili su računa o činjenici da u svijetu, u prvom redu u nekim područjima Azije i Afrike, preko 1 milijarde ljudi pati zbog nedovoljne prehrane. Ovo izvanredno teško, da ne kažemo kritičko stanje prehrane u svijetu pooštava još i ta činjenica, da se pučanstva svijeta danas množi jače nego bilo u koje doba u svojoj povijesti tako, da godišnji prirast iznosi oko 30 miliona ljudi. Stoga se nameće potreba da se proizvodnja živežnih namirnica sistematski povećava, bilo intenzivnijom eksploatacijom obradivih površina bilo proizvodnjom novih površina poljoprivrednoj kulturi, kako bi se tako održao korak s tom pojavom. Da bi se mogle podmirivati te potrebe dolaze u prvom redu u obzir i morski izvori hrane odnosno riba i riblji proizvodi, tim više što je riba bogata bjelančevinasta hrana, a upravo bjelančevine životinjskog porijekla (meso, mlijeko, riba i t. d.) su upravo one koje nedostaju u prehrani mnogih naroda u svijetu. Najveće rezerve hrane i to baš bjelančevinaste hrane kriju se u moru. Prema ocjeni stručnjaka FAO ulov se ribe u svijetu smišljenim radom, od današnjih oko 25 miliona tona morske i slatkovodne ribe, može povećati na 50 miliona tona godišnje, a da se ne oštete postojeći riblji fondovi.

Organizacija FAO pruža stručnu odnosno tehničku pomoć svojim članicama — državama svih pet kontinenata. Načelo o pružanju tehničke stručne pomoći temelji se na čl. 55. Povelje Ujedinjenih naroda, kojim su države-članice preuzele obavezu da rade: »na podizanju životnog standarda, punom zaposlenju i uvjetima progressa i razvitka«.

Djelatnosti tehničke pomoći organizacije FAO, što se tiče povećanja ulova ribe, ostvaruje se: a) upućivanjem stručnjaka (eksperata) za pojedine grane ribarstva u države-članice, koje tu pomoć trebaju, b) davanjem stipendija radi upućivanja domaćih stručnjaka na usavršavanje u države s visokim stupnjem razvitka ribarstva i c) održavanjem tečajeva (seminara) iz pojedinih grana ribarstva u raznim krajevima svijeta.

Radom organizacije FAO rukovodi Konferencija (t. j. plenarno zasjedanje) delegata od 68 država-članica, od kojih svaka ima 1 glas. Konferencije se održavaju svake druge godine, a u međuvremenu od jedne do druge poslove vodi Savjet FAO, sastavljen od 18 država članica. Sekretarijat FAO ima 5 odjela: poljoprivredni, ribarski, prehrambeni, šumarstvo i šumarski proizvodi te statistika i ekonomika. Odjel za ribarstvo objedinjuje morsko i slatkovodno ribarstvo, a ima ove odsjke: a) ribarska biologija, b) ribarska tehnologija, c) statistika i ekonomika i d) tehnička (stručna) pomoć.

S obzirom na specifične prilike i stupanj razvitka privrede i ribarstva u pojedinim dijelovima svijeta, FAO je za veće hidrogeografske oblasti organizirala Savjete za ribarstvo: a) Savjet za ribarstvo Indo-Pacifika, sa sjedištem u Bangkok-u b) Savjet za ribarstvo Mediterana sa sjedištem u Rimu i c) Savjet za ribarstvo Južne Amerike, sa sjedištem u Valparaiso. Zadaci Savjeta za ribarstvo jesu: Proučavanje ribarskih problema dotičnoga područja sa ribarstveno biološkog, tehnološkog i ekonomskog gledišta, u cilju povećanja proizvodnje ribe, usavršavanja prerade i distribucije ribe na najekonomičniji način.

Savjet za ribarstvo Mediterana je od neposrednog interesa za ribarstvo na Jadranu, pa prema tome i za naše ribarstvo. Međunarodni sporazum o osnivanju ove organizacije potpisan je 29. X. 1949. god. u Rimu od strane ovih zainteresiranih država: Francuske, Italije, Jugoslavije, Grčke, Libana, Engleske i Turske. Naknadno su sporazumu pristupili: Egipat i Izrael, pa je ugovor stupio na snagu 20. veljače 1952. godine. Savjet ima slijedeće odbore: Istraživački, proizvodni, za preradu ribe, za slatkovodno ribarstvo i za ribarstvenu statistiku i ekonomiku. U ovom Savjetu saraduje više naših ribarskih stručnjaka po pitanjima koja su od naročitog interesa za našu ribarsku privredu.

U cilju rješavanja pojedinačnih, tekućih problema FAO povremeno organizira specijalne konferencije, a za stručno osposobljavanje kadrova seminare (kurseve). Tako je 1950. godine održana u Bergenu (Norveška) konferencija u vezi sa problematikom prerade i plasmana haringe, najmasovnije ribe u svijetu, u 1952. godini u Kopenhagenu (Danska) pa pitanju ribarske statistike; pod pokroviteljstvom organizacije FAO održana je 1952. godine u Edinburgu (Vel. Britanija) međunarodna konferencija za iskorišćavanje morskih algi, koja je ujedno raspravljala i o problemima proizvodnje morskih algi. Organizacija FAO održala je 1953. godine u Parizu

Kongres za ribarske brodove (tipovi brodova, oprema za ribolov i navigaciju i t. d.) za područje Evrope, Azije i Afrike, na kojem je sudjelovao veliki broj stručnjaka, među njima i jedan predstavnik Jugoslavije. Sličan Kongres organizirala je iste godine u Miami (USA) za Sjevernu i Južnu Ameriku i područje Pacifika.

Glavni seminari za usavršavanje stručnjaka iz ribarstva održani su: u Valparaisu (Chile 1952), Džakarti (Java, Indonezija 1952) koji je bio posvećen problematici uzgoja slatkovodnih riba u ribnjacima, u Istanbulu (Turska, 1953) radi specijalizacije ribarstvenih biologa, u Hong-Kongu (1954) u vezi s organizacijom tržišta ribom na Dalekom istoku, u Meksiku (1954) i Kopenhagenu (Danska 1955) radi proučavanja ribarske administracije. Na seminaru u Istanbulu i Kopenhagenu sudjelovao je i po jedan predstavnik Jugoslavije. Budući prvi seminar imao bi se održati u Jugoslaviji, a koji bi se bavio problematikom uzgoja šarana u ribnjacima, umjetnim hranjenjem šarana, fertilizacijom šaranskih ribnjaka i t. d.

Radi ostvarenja svojih zadataka organizacija FAO izdaje stalne i povremene statističke godišnjake, stručne knjige, biltene i časopise iz oblasti poljoprivrede, prehrane, ribarstva, šumarstva i ekonomike, koje razašilje na francuskom i engleskom jeziku u sve krajeve svijeta.

Počam od 1952. godine organizacija FAO je uspjela osposobiti kadar od oko 900 stručnjaka (eksperata) za poljoprivredu, ribarstvo i šumarstvo i njihovo znanje i iskustvo stavlja na raspoloženje zemljama koje se nalaze na nižem stupnju privrednog razvitka; sklopila je preko 300 ugovora s vladama pojedinih država-članica za pružanje tehničke (stručne) pomoći. Između Jugoslavije i organizacije FAO potpisan je 11. IX. 1952. god. ugovor o tehničkoj (stručnoj) pomoći jugoslavenskom ribarstvu. Na temelju toga ugovora do sada su u našoj zemlji uspješno radili mnogi ribarski eksperti FAO organizacije i to eksperti: za proizvodnju ribljih konzervi, dimljenje i mariniranje ribe, hlađenje i smržavanje ribe, distribuciju ribe i ribarsku ekonomiku, za dubinski ribolov povlačnim mrežama (koćama), te za spitivanje zarazne vodene bolesti šarana u ribnjacima (Ascites).

Ujedno je nekoliko naših ribarskih stručnjaka putem FAO bio upućen na usavršavanje u razne evropske i vanevropske države po istim temama koje su razrađivali eksperti FAO dok su boravili u našoj zemlji. Najveći broj eksperata FAO koji su radili u Jugoslaviji bili su danski stručnjaci, a isto tako Danska je pružila dobre uvjete za usavršavanje najvećem broju naših stručnjaka. Program tehničke pomoći FAO organizacije ribarstvu naše zemlje nije još završen, u toku je dolazak novih eksperata (za riječno i jezersko ribarstvo i t. d.) kao i upućivanje naših stručnjaka na usavršavanje (za ribarsku statistiku, za ribarstvo na jezerima i akumulacijama i t. d.).

UREDNIŠTVO